

Mislim da ste iz onoga što sam iznio dobili prilično jasnu sliku o obiteljskom apostolatu u Sloveniji.

Prva konstatacija

Sve je tek u prvim počecima. Još tražimo i pronalazimo putove. Ipak, kotač je pokrenut i nadamo se da se više neće zaustaviti. Možda je najdalje doprla priprava za brak po tečajevima za zaručnike. To je napokon dobro, ta kuća se gradi iz temelja. Neke skupine bračne duhovnosti potekle su baš iz takvih tečajeva...

A za nekoliko godina nadamo se još osjetljivijim rezultatima.

Druga konstatacija

Problemi su slični onima u Hrvatskoj, pa i po svoj Evropi i zapadnom svijetu. Zato moramo raditi povezano sa svima, a pri tome, dakako, ne smijemo zaboraviti ni naše posebne prilike.

Treća konstatacija

Taj rad je tako lijep, koristan, štoviše i nužan da bismo morali zato žrtvovati mnogo više osoblja i materijalnih sredstava.

Četvrta konstatacija

Baš na tom području laici bi mogli mnogo više uraditi. Ne samo da bi mogli pomoći svećenicima — prije bismo rekli drukčije: to je njihovo područje i baš tu bi oni koji su od Gospodina primili više talenata morali i više davati drugima.

Filip Jöhler

PREGLED KATOLIČKIH INSTITUCIJA, ORGANIZACIJA I SKUPINA I NJIHOVA RADA U KORIST KATOLIČKIH OBITELJI U AUSTRIJI

Više od 80% austrijskog pučanstva priznaje se pripadnicima Katoličke Crkve. Duhovna pastva povjerena je biskupima 9 biskupija, koji su u svrhu dubljeg proučavanja i koordiniranja dušobrižništva osnovali u Beču Centralnu pastoralnu komisiju za Austriju s *Pastoralnim institutom* (1010 Wien, Stephansplatz 3/III/44 — direktor prof. dr. Wilhelm Zauner). Na poticaj tog instituta i po uzoru bečkih ustanova i organizacija organizirane su u pastoralnom pogledu sve ostale biskupije i, prema tome, sva austrijska pastva.

Budući da među suvremenim pastoralnim zadacima vidno mjesto zauzima i duhovna briga za obitelj, jasno je da se dušobrižništvo u Austriji mnogo bavi tim problemom.

Navest ću u prvom redu ustanove, organizacije i skupine, koje imaju u Beču centralu za svu Austriju, zatim one koje djeluju u bečkoj nadbiskupiji, a napokon ću prikazati i pojedine načine djelovanja.

I. Centrale za svu Austriju

Austrijski savez katoličkih obitelji, *Kath. Familienverband Österreichs* (Generalsekretariat, 1010 Wien, Wollzeile 2, predsjednik dipl. ing. Helmut Schattovits)

Austrijska organizacija katoličkih obitelji, *Katholisches Familienwerk Österreichs* (1010 Wien, Stephansplatz 6, predsjednik dipl. ing. Prüller)

Pokret katoličkih žena Austrije, *Kath. Frauenbewegung Österreichs* (Kath. Frauenwerk Österr. KA. 1010 Wien, Stephansplatz 6, predsjedatelj prof. Herta Pammer)

Obiteljsko udruženje, Glavni savez za Austriju, *Katholische Elternvereine*, Hauptverband für Österreich (1010 Wien, Sempeterstrasse 45, predsjednik dr. Karl Vogler).

II. Službene institucije i organizacije Bečke nadbiskupije

(slično je u svim biskupijama Austrije)

Referat za dušobrižništvo obitelji u pastoralnom centru, *Pastoralamt der Erzdiözese Wien — Referat Familienseelsorge* (1010 Wien, Stephansplatz 6/6 — referent P. Franz Krösbacher S. J.)

Caritas Bečke nadbiskupije (1094 Wien, Währingergürtel 104) ima referat *Familienbelferinnen-Mütterhilfe* (djevojke posebno spremne za pomoć u slučaju oboljenja majke u obiteljima, osobito s malom djecom), zatim referat *SOS-Gemeinschaft für Soforthilfe* (za momentanu pomoć u slučaju nesreća, nagle smrti roditelja, katastrofe u obiteljima), te referat *SOS-Gemeinschaft Rettet das Leben — Ungeborenenhilfe* (pomoć protiv pobačaja, domovi za trudne djevojke, smještaj nezakonite djece i njihovih majki). (1010 Wien, Grashofgasse 3/7/III, voditelj dr. Richard Übelhör).

Katholische Frauenbewegung, Frauenwerk, der Erzdiözese Wien (1010 Wien, Stephansplatz 6, predsjedatelj prof. Maria Jesch). Ta ženska grana Katoličke akcije mnogo radi za pomoć obiteljima, organizira tečajeve, podržava domove za odmor majkama i obiteljima (Edlitz, Prein).

Berufsgruppe Fürsorgerinnen der Kath. Frauenbewegung (1010 Wien, Stephanspl. 6/II/5, voditeljica Alberta Langenhalm). Socijalne radnice za pomoć obiteljima, organizirane od ženske grane Katoličke Akcije.

U mnogim župama Bečke nadbiskupije, kao i u ostalim biskupijama, održavaju se bračni kružoci, *Eherunden*, napose za mlade bračne parove. Zovu se i *Familienrunden*.

U gradovima i važnijim dušobrižničkim centrima nadbiskupije održavaju se *Ehevorbereitungskurse*, tečajevi za zaručnike, *Eheplanungskurse*, tečajevi za obiteljsko planiranje o metodama povremene neplodnosti i problemima pobačaja, *Eheseminare* za informaciju o svim problemima katoličkih obitelji u današnjoj Crkvi i društvu (vjerski, moralni, socijalni, biološki, medicinski i finansijski problemi).

Poznati francuski tip rada za kršćansku obitelj, *Equipe Notre-Dame, Ehegruppen U. L. Fr.* in Österreich (1180 Wien, Khevenhüllerstrasse 19/6/1, voditelj dr. Hermann Falkner) radi najviše u Beču i u većim gradovima među intelektualcima.

Isključivo religiozno-pastoralni značaj ima pokret intronizacije Presv. Srca u obiteljima, *Familienapostolat der Tronerhebung des hl. Herzens Jesu* (1170 Wien, dr. Joseph-Resch-Platz 12, P. dr. Reihard Flessenkemper CSSC). Propagiraju ga oci Srca Isusova.

Oci isusovci *Krösbacher i Jäger* pošli su novim putovima u radu za kršćansku obitelj: prvi osnivanjem Marijinih kongregacija za bračne parove (Verband Marianischer Kongregationen für Eheleute »Kana-Gemeinschaft« Österreichs — P. Franz Krösbacher S. J., 1010 Wien, dr. Ignaz-Seipel-Pl. 1), a drugi osnivanjem centara za studij svih odnosnih problema »*Familienberatung*«, »*Familienwochen*« i u organizaciji predavanja, tečajeva, simpozija i sl. na znanstvenoj i informativnoj bazi »*Eheseminare*« (P. Alois Jäger S. J., 1010 Wien, Dr. Ignaz-Seipel, Pl. 1).

III. Što i kako se stvarno radi?

1. Dušobrižnički rad za obitelj

U prvom redu valja spomenuti prilično velik broj *duhovnih vježbi za zaručnike*, kako se priređuju u mnogim biskupijama Austrije. Manji je broj *duhovnih vježbi za roditelje*. Tu i tamo ima *duhovni vikend* za bračne parove. Mnogo se po župama drži *Dan sabranja* (ili samo popodne) za mlade bračne parove, čiju malu djecu za to vrijeme zabavljaju djevojke KA u dječjem domu župe.

Prilično su rašireni *pastoralni posjeti svećenika* pojedinih župa obiteljima. Osobito u gradskim župama ima *rane pričesti djece*, koja se sprema u obitelji i izvršava u krugu rodbine, prije zajedničke pričesti djece. Kana-grupe o. Krösbachera održavaju redovito *sv. Misu s pričestju* u privatnim kućama, na obiteljskom stolu, dok članovi obitelji stoje oko stola. To se događa dozvolom kardinala Königa osobito u Beču. U dušobrižnički rad spadaju i *mnogobrojni katolički časopisi*, koji imaju prilog ili bar određeni dio za obitelj, tzv. *Familiennecke*.

2. Studij, informacija, školovanje o obiteljskim problemima

U prvom redu opet valja spomenuti da se mnogo poduzima za pripremu na brak. U svim biskupijama udomaćili su se i veoma su omiljeni tečajevi spremanja za brak, *Ehevorbereitungskurse*. Organiziraju ih centralne ustanove Familienverband, Pastoralni institut Familienseelsorge, pojedini dekanati ili župe. Katkad nastupa sa sličnim temama i Katolički prosvjetni pokret (Katholisches Bildungswerk) pojedinih dijeceza. Važnost ovoga je u tome što tu o problemima današnje kršćanske obitelji drže predavanja sami kršćanski supruzi, a uz to i svećenik, liječnik, pravnik, tako da se u živoj diskusiji osvijetle svi aspekti braka, psihološki, sociološki, moralno-religiozni, medicinski i pravni.

U mnogim župama djeluju obiteljski kružoci *Familienrunden*. U njima se bez jače organizacijske veze udružuju osobito mladi bračni parovi, njih po osam do deset parova, koji su iste dobi, stanuju u istoj župi, poznaju se od radnog mjesta, sklopili su u istoj godini brak, imaju jednak broj djece (brakovi s mnogobrojnom djecom) ili se pridružuju istom dušobrižniku, koji im odgovara. Oni se sastaju po mogućnosti mjesečno u određenoj sobi pastoralnog centra ili župskog stana, raspravljaju o aktualnim pitanjima braka i obitelji, te organiziraju sastanke po kućama, jedanput kod jedne, drugiput kod druge obitelji. Onamo pozivaju i dušobrižnika, a serviraju se čaj i slatkiši. Dok bračni parovi raspravljaju o važnim problemima, njihova se djeca igraju vani ili u kojoj drugoj sobi, te se tako od malena prijateljuju. Ti kružoci organiziraju kadšto i skupne izlete ili čak zajedničke odmore na moru u inozemstvu. Oni se mnogo pomažu i međusobno ne samo savjetom nego i posredovanjem na radnom sektoru, nalaze namještenja, kupuju na veliko, tako da dođe jeftinije.

Posebni i najdublji tip rada za obnovu kršćanske obitelji jest pokušaj O. Jägera D. I. u Beču da organizira obiteljske tjedne, *Familienwochen*. Za razliku od takvih tjedana gdje stručnjaci kroz tjedan dana raspravljaju o obiteljskim problemima na zamjernoj znanstvenoj visini i mnogo toga odličnog ustanovljuju na teoretskom području, taj tip obiteljskih tjedana ima sasvim drugi oblik. O. Jäger je pomoću Kath. Familienverbanda pronašao mogućnost da se u praznicima pozovu cijele katoličke obitelji, roditelji sa svom djecom, u određene domove na selu, vani u prirodi, u privredne škole, stare dvorce i katoličke opatije raznih redova. Tu ostaju 2—3 tjedna. Dok djeca prije podne pod skrbištvom određenih kvalificiranih osoba provode bezbrižan život krasnih praznika u igri i veselju, njihovi roditelji sa svećenikom upotrebljavaju nekoliko prijepodnevnih sati za studij, predavanja i za diskusije o bračnim, obiteljskim i odgojnim problemima. Tu se susreću teorija i praksa života i religije. Poslije podne svakog dana, kao i subota i nedjelja ostaju obiteljima na raspolaganje za šetnje, kupanje, izlete. Naveče, kad su djeca već u krevetima, sastaju se roditelji u kojoj udobnoj dvorani na večernju razonodu s muzikom, plesom i društvenim igrama.

Da je taj način suvremen, pokazuje sve veći broj takvih obiteljskih tjedana u Austriji i sve veći broj učesnika na njima.

P. Jäger je odgojio cijeli niz laika, predavača, profesora, liječnika, primalja, pedagoga, s kojima organizira u pojedinim gradovima i župama na selu odgojne tečajeve, *Bildungskurse*, koji se sastoje od 3—4 večeri. Teme su logično poredane i međusobno povezane, tako da se dobije dobar uvid u katolička rje-

šenja modernih obiteljskih problema. Osobitost tehnike tih predavanja sastoji se u tome što se usred predavanja mogu stavljati upiti te iznositi i razjašnjavati suprotna stanovišta.

Katolički obiteljski savez Austrije, Kath. Familienverband, organizira godišnje glasoviti simpozij studija i izmjene misli stručnjaka, često i internacionalnih kapaciteta. To je *Studentagung des Kath. Familienverbandes Österreichs*. Referati služe radu, studiju, rješavanju problematike u svim skupinama Austrije.

Novim putem pošao je o. Krösbacher sa svojim kongregacijama za bračne parove, *Kana-Kongregationen*. Dok je od starine bila tradicija u kongregacijama dioba po spolovima, on je osnovao kongregacije za bračne parove. Ugledao se donekle u slične pojave u Francuskoj i u USA. Na njegovu inicijativu osnovan je *Wiener Eheseminar*, ustanova za pripravu na brak. U njoj gotovo svi zaručnici, prije nego stupe u crkveni brak, slušaju u tri večeri određena predavanja o značenju i o problemima kršćanskog braka. U tu svrhu o. Krösbacher uzgajao je velik broj referenata-laika, stručnjaka za pojedina područja.

Brojne Kana-kongregacije po Austriji združile su se u novi obiteljski *Kana-Gemeinschaft*. On organizira po cijeloj Austriji seminare za odgoj djece, *Jugendseminare*, za informaciju roditelja *Eheseminare*, a osobito na selu školovanje roditelja, *Elternschulung*. Taj pokret se jako zauzima za organiziranje roditeljskih i bračnih skupina u župama — *Elterngruppen, Eheleute-Gruppen*.

Ipak, glavna zadaća pojedinih članova Kana-kongregacije ostaje vlastita obitelj. Budući da ona zahvaća i velik broj obitelji s mnogobrojnom djecom, kršćanski uzgoj te djece ostaje velika zadaća tih roditelja. Mnogo rade i na tome da iz tih obitelji opet proizađe dovoljan broj svećeničkih i redovničkih zvanja. Mjesečni sastanci u pojedinim obiteljima s obiteljskom sv. Misom i molitvama smjera na duhovno produbljenje i religiozni doživljaj djece. Uz to treba spomenuti da velik broj tako organiziranih roditelja sudjeluje aktivno u svjetovnim organizacijama roditelja i u katoličkom roditeljskom društvu *Elternverein*. Preko tih društava utječe se na zakonodavstvo u korist obitelji u državi, a napose za održavanje crkvenih škola u Austriji. Članovi Kana-kongregacije nalaze se na vidnim položajima u školskim savjetima i u Ministarstvu nastave.

5. Mnogovrsna pomoć katoličkim obiteljima

Uz pastoralnu, etičko-socijalnu i uzgojnu pomoć, što je Crkva pomoću raznih organizacija pruža obiteljima, postoji i mnogovrsna fizička pomoć za obitelji, osobito za one s mnogobrojnom djecom.

a) Kath. Frauenbewegung organizirao je širom cijele Austrije *domove za odmaranje* i za provođenje praznika za obitelji s djecom, osobito iz gradova. Ti se domovi nalaze u lijepim krajevima blizu jezera ili rijeka ili u gorovitim i šumovitim krajevima. Obitelji se izredaju, a obično je s njima svećenik koji im služi sv. Misu.

b) Na poseban način Caritas se brine za majke, kojima je potreban odmor, te ih šalje u domove za oporavak majki, *Müttererholungsheime*, napose poslije bolesti, operacija ili zbog duhovnog ili tjelesnog klonuća. Ako ima djece, napose male, prihvaćaju obiteljske pomoćnice, *Familienhelferinnen*, njihov posao

u obitelji, dok se majka ne vrati. To su idealne djevojke, koje su organizirane u Beču i drugdje, a osobito se za njih zauzima sekularni institut Caritas Socialis.

c) U teškim situacijama obitelji, pri neslaganju roditelja, pijanstva očeva, asocijalnosti i moralnoj opasnosti zbog lošeg društva kod djece, pri labilnosti mladih djevojaka i opasnosti da zapadnu u mreže prostitucije, kod prvih znakova sklonosti kriminalu . . . nastupaju *Skerbnice*, *Fürsorgerinnen*, koje pomažu da se prilike srede, prije nego što mora nastupiti policija ili sud. Katolički ženski pokret, Kath. Frauenbewegung, ima posebnu granu takvih plemenitih djevojaka i žena, koje pružaju tu socijalnu pomoć obitelji.

d) Budući da je u evropskom društvu u ovo doba dekristijanizacije i sekularizma pobačaj dosegao neshvatljive razmjere te truje kršćanski brak i obitelj, a neudate se prečesto brzo žele riješiti nepoželjnog vanbračnog djeteta, društvo *SOS — Rettet das Leben* započelo je borbu za spasavanje takvih života. Omogućuju da majke vanbračne djece stanuju u posebnim domovima, da rode dijete, a društvo im pomaže, da ga ili uzgoje ili da ga drugi adoptiraju. U tom apostolatu osobito se odlikuju članovi društva Caritas Socialis u Beču i drugdje.

e) Borbu za kršćansku školu na političkom području kao za socijalno zakonodavstvo s obzirom na obitelj u državi, kao što je npr. da država plaća profesore na katoličkim školama i da se dječji doplatak znatno povisi kod obitelji s mnogobrojnom djecom — vode roditeljska društva, *Kath. Elternvereine*, veoma raširena u Austriji, osobito među roditeljima koji imaju školsku djecu.

f) Crkva vodi u svim biskupijama velik broj katoličkih dječjih vrtića i organizira slanje djece na praznike, čak i u inozemstvo.

g) U Bečkoj nadbiskupiji postoji *građevinarsko poduzeće* za izgradnju stanova mladim katoličkim obiteljima. Crkva je na taj način u Austriji i drugdje izgradila čitava naselja.

h) Za momentanu financijsku pomoć u nevoljama brine se dijecezanski fond za pomoć obiteljima, *Diözesansfond für Familienhilfe*, čiji je moderator prelat dr. Lux.

Eto, to bi bio pregled katoličkih institucija, organizacija i skupina i njihova rada u korist katoličkih obitelji u Austriji.